Brent er død – Brent længe leve

Brent er et begreb, som vi jævnligt læser om i pressen. Det har noget med oliepriser fra Nordsøen at gøre – og så har det forbindelse til væsentlige samfundsmæssige udfordringer i trekanten miljø, energi og marked. Hvordan nu det? Betragt det følgende som pjank og paratviden for kratluskere og energinørder.

I Nordsøen midt mellem Shetlandsøerne og Norges kyst lå engang et oliereservoir, der blev kendt som Brent-feltet. Opdaget i 1971 og allerede i produktion fra 1976 har Brent-feltet formodentlig været Storbritanniens mest kendte oliefelt. Da produktionen toppede i 1982 med over en halv million tønder pr. dag, kunne feltet dække energibehovet i halvdelen af alle hjem i Storbritannien. I november 2014 stoppede produktionen fra de sidste brønde.

Brent-feltet er oprindelig navngivet efter ”the brent goose”, en også i Danmark velkendt overvintringsgæst ved navn knortegås. Samtidig udgør navnet initialerne på de i feltet fem involverede geologiske formationer: Broom, Rannoch, Etive, Ness og Tarbert.

Dekommissionering
Der er imidlertid en vigtig del af livscyklussen for et oliefelt, der endnu ikke er afsluttet, nemlig den såkaldte *dekommissionering*. Produktionsplatforme og andre konstruktioner skal efter produktionsophør fjernes. Det er udgangspunktet i OSPAR-konventionen – som er betegnelsen for Oslo- og Pariskonventionen, der er en international aftale om beskyttelse af Nordøstatlanten (herunder Kattegat og Nordsøen) mod forurening fra bl.a. dumpning (OSPAR Decision 98/3 on the Disposal of Disused Offshore Installations).

Og den slags oprydning er dyr, besværlig og bestemt ikke ufarlig. De tre Brent-platforme – Bravo, Charlie og Delta – er placeret på toppen af 170 meter høje fundamenter lavet af en meter tykt armeret beton (Brent Alpha er bygget på et stålfundament). De vejer 300.000 ton – hver. Hertil kommer overbygningen, kemikalier og olierester.

Det er ikke første gang, at vi har ballade med en installation med Brent-navnet. I 1995 besluttede Shell, at den meget store flydende lagertank Brent Spar, der oprindelig var en del af Brent-feltet, ikke som planlagt skulle trækkes ud på dybt vand og dumpes i over to kilometers dybde. I stedet blev Brent Spar skåret i skiver og brugt til en havneudvidelse i Norge. Brent Spar gav anledning til en større international kampagne, hvor spørgsmålet egentlig var, om man skulle gøre dét, der i den konkrete situation var mindst risikabelt, eller om man helt generelt skulle undgå dumpninger af hensyn til præcedensvirkninger. Sidstnævnte synspunkt vandt, og tre år senere kom OSPARs ovennævnte beslutning 98/3.

Nu hvor de store Brent-platforme skal dekommissioneres, kan vi måske se frem til et lignende forløb som med Brent Spar. Operatøren har i hvert fald meldt et forslag ud om at nøjes med en begrænset fjernelse af platformene. Men til forskel fra Brent Spar-sagen i 1990’erne har vi nu fået OSPAR som et retligt forum til at løse den slags konflikter. Den særlige OSPAR-kommission behandler således p.t. en klage fra Tyskland over operatørens planer for at efterlade bl.a. tanke med forurening på havbunden.

Referenceoliepriserne svinger

I de kommende årtier vil mange felter i Nordsøen skulle lukkes ned. Dels er der tale om et modent område (udvindingen er generelt for nedadgående), dels er der mange offshoreinstallationer i området. I 2015 vurderede man, at der stadig var flere end 1350 offshoreinstallationer i drift, mens 170 allerede var blevet dekommissioneret. Udgifterne til at fjerne de resterende installationer er store, og vi vil givet få mange sager og megen debat herom.

Selv om Brent-feltet ikke findes mere, og trakasserierne vedrørende dekommissioneringen på et tidspunkt får en ende, lever navnet dog videre som referenceolie med betegnelsen *Brent Crude*. Dette er udtryk for en referencepris for olie fra et bestemt område, som benyttes i handlen med olie (f.eks. i futurekontrakter). Oprindeligt angav Brent Crude kun prisen på olie fra Brent-feltet – nu er det et udtryk for prisen på et vægtet mix af olie fra p.t. 15 felter i den nordlige del af Nordsøen. På samme måde er referenceolier så som West Texas Intermediate (WTI), Ural Crude, Dubai Crude, Oman Crude, Shanghai Crude og OPEC Reference Basket (ORB) udtryk for et mix fra forskellige felter.

Det er prisen på referenceolier (især Brent og WTI), som vi kan læse om i medierne, når råolieprisen er inde i perioder med store fald og stigninger. Og sådanne perioder er mere reglen end undtagelsen. Fra relativt stabile og lave priser i efterkrigstiden (<20 USD pr. tønde, dvs. 158,9873 liter) har vi siden oliekriserne i begyndelsen af 1970'erne haft nogle gevaldige udsving fra knap 20 USD til næsten 120 USD. Det eneste, som vi med sikkerhed kan forudsige om olieprisen, er dens uforudsigelighed. I skrivende stund er olieprisen f.eks. Corona-ramt.

Af Bent Ole Gram Mortensen, professor